

Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen

Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. artikel 130, lid 6 Wet RO

Van: College van procureurs-generaal

Aan: Hoofden van de OM-onderdelen

Registratienummer: 2019A003

Datum inwerkingtreding: 01-04-2019

Publicatie in Stcrt.:

Vervallen: Aanwijzing Kader voor Strafvordering en OM-afdoeningen(2015A001)

Relevante beleidsregels OM: Aanwijzing OM-strafbeschikking (2018A010)

Aanwijzing slachtofferrechten (2018A005)

Aanwijzing voorwaardelijke vrijheidsstraffen en schorsing van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden (2015A002)

Richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige veelplegers (2013R017)

Wetsbepalingen: art. 74 Wetboek van Strafrecht (Sr), 257a Wetboek van

Strafvordering (Sv) en art. 5 Wet op de economische delicten.

Bijlage(n): 4

1. ACHTERGROND

Het OM is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en andere bij de wet vastgestelde taken¹. Met de inwerkingtreding van de Wet OM-afdoening kan het OM in bepaalde gevallen zelf straffen opleggen door middel van een strafbeschikking². Daarnaast bestaat de mogelijkheid om een verdachte in de gelegenheid te stellen vervolging te voorkomen door bijvoorbeeld het betalen van een transactiebedrag of het uitvoeren van een taakstraf.

In zaken die voor de rechter worden gebracht, formuleert de officier van justitie een strafeis, indien hij het strafbare feit bewezen acht en de dader strafbaar.

In al deze gevallen zal het OM een goede afweging maken bij het bepalen van de sanctie die in het concrete geval passend is³. Bij sommige zaken is die afweging betrekkelijk eenvoudig. Bij andere zaken ingewikkeld, omdat veel verschillende factoren moeten worden meegewogen.

SAMENVATTING

In deze aanwijzing worden de algemene uitgangspunten beschreven die het Openbaar Ministerie (OM) hanteert in het gebruik van de strafvorderingsrichtlijnen bij de vervolging van plegers van misdrijven waarop het meerderjarigenstrafrecht wordt toegepast.⁴ Daarnaast worden enkele algemene en specifieke strafverzwarende en strafverminderende factoren, die in richtlijnen zijn opgenomen, beschreven en toegelicht. In de bijlagen bij deze aanwijzing is aangegeven hoe de richtlijnen zijn opgebouwd, hoe afronding van sancties in de richtlijnen plaatsvindt en hoe sancties kunnen worden omgezet.

Veranderende maatschappelijke context

In de steeds veranderende samenleving is ook het (straf)recht voortdurend in beweging. Zo zijn de aard en omvang van criminaliteit de laatste decennia – bijvoorbeeld door internationalisering en digitalisering – aanzienlijk veranderd, zijn mettertijd de opvattingen over de laakbaarheid en stafwaardigheid van bepaalde delicten gewijzigd en hebben de veranderende opvattingen over leed en schade mede ten grondslag gelegen aan de versterking van de positie van het slachtoffer binnen het strafproces. Daarnaast zien we een toename van personen met verward gedrag die in aanraking komen met het strafrecht, maar gebaat zijn met zorg.

Ons sanctiestelsel is door nadere differentiatie steeds verder geëvolueerd. Hierdoor zijn er binnen het

¹ Zie art. 124 Wet op de rechterlijke organisatie

² De OM-afdoening van strafzaken middels een (voorwaardelijk) sepot valt buiten het bereik van deze aanwijzing. Zie daarvoor de aanwijzing gebruik sepotgronden.

³ De regels voor wat betreft de te hanteren straftoemeting bij OM-strafbeschikking staan vermeld in de Aanwijzing OM-strafbeschikking.

⁴ Het kader is ook van toepassing op enkele aanverwante overtredingen, zoals art. 11, lid 1 of 6 Opiumwet, 5 Wegenverkeerswet 1994 en 54 Wet Wapens en Munitie. Het accent in deze beleidsregel ligt op de commune misdrijven. Voor het jeugdstrafrecht en het toepassen van het jeugdstrafrecht op adolescenten (18 tot 23 jarigen) wordt verwezen naar de richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief Halt.

strafrecht aanzienlijk meer mogelijkheden om een toegesneden sanctie op te leggen, waardoor een meer persoonsgerichte afdoening mogelijk is.

Het strafrecht: herkenbaar, krachtig en op maat

Met de toepassing van strafrecht kan een adequate reactie worden gegeven op ontoelaatbaar gedrag dat strafbaar is gesteld. Het strafrecht is en blijft een zwaar middel. Dit betekent dat de strafrechtelijke reactie correct, zorgvuldig en tijdig moet zijn en dat met het strafrecht een effectieve bijdrage wordt geleverd aan de bestrijding van de hedendaagse criminaliteit. Bij de inzet van strafrecht wordt onverkort vastgehouden aan de rechtstatelijke eisen en strafrechtelijke beginselen.

Met herkenbare en op maat toegesneden vervolgingsbeslissingen wordt een effectieve bijdrage geleverd aan een veilige en rechtvaardige samenleving. Voor wat betreft de aanpak van veel voorkomende criminaliteit zet het OM in op het vergroten van de omgevingsgerichtheid, een oplossingsgerichte samenwerking en een slagvaardiger rechtshandhaving. Binnen de interventieomgeving wordt hiervoor de ZSM-werkwijze gehanteerd, waarin de officier van justitie ernaar streeft om een strafzaak tegen een aangehouden verdachte – na raadpleging van ketenpartners, slachtoffer en verhoor van de dader – snel, doch op een verantwoorde wijze af te doen. Soms wordt daarbij het (punitieve) strafrecht selectief ingezet wanneer een goed alternatief, zoals bijvoorbeeld mediation, voorhanden is. Of worden er juist voorwaardelijke straffen geëist als belangrijk onderdeel van een persoonsgerichte aanpak. Ook het combineren van sancties vindt plaats, alles om zo veel mogelijk een op maat gesneden reactie te geven die de kans op herhaling vermindert.

In afstemming met de betrokken partners in het interventienetwerk levert het OM een effectieve bijdrage aan het vergroten van de maatschappelijke veiligheid. Dat gebeurt door interventies die betekenisvol, selectief en op het juiste moment worden ingezet.

Dit alles vraagt om strafvorderingsbeleid (kader) met heldere en herkenbare uitgangspunten per strafbaar feit maar nadrukkelijk ook (professionele) ruimte voor de officier van justitie om maatwerk toe te passen.

Richtlijnen

Voor een landelijk uniform strafvorderingsbeleid zijn voor de meest voorkomende delicten richtlijnen opgesteld, die enerzijds normerend zijn en anderzijds de professional de benodigde ruimte geven om te komen tot een afdoening, die gericht is op de bijzondere omstandigheden van de zaak. De algemene uitgangspunten die van toepassing zijn bij het vorderen van straffen en straftoemeting door het OM zijn in deze aanwijzing opgenomen en zijn van toepassing op de richtlijnen.

2. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN BIJ STRAFVORDERING EN STRAFTOEMETING

Met de inzet van het strafrecht en zeker met de daadwerkelijke straftoemeting worden doelen nagestreefd. Vanouds wordt veel gewicht toegekend aan generale preventie (normbevestiging en afschrikking) en speciale preventie (beveiliging en resocialisatie). Daarnaast wordt ook veel belang gehecht aan herstel van de gevolgen van de inbreuk op de rechten van de getroffen burgers (genoegdoening aan het slachtoffer van een strafbaar feit, herstel in de oude toestand) en het toepassen van zorg binnen een strafrechtelijke interventie. Bij de strafvordering en straftoemeting hanteert het OM de volgende algemene uitgangspunten.

Maatwerk binnen gegeven kaders

Het OM streeft naar interventies die een voelbare normbevestiging alsmede een zichtbare reactie op criminaliteit opleveren en maximaal bijdragen aan herstel van het toegebrachte leed. De sanctie dient in verhouding te staan tot de ernst van het feit, de omstandigheden waaronder het is gepleegd en de persoon van de verdachte. Aansluiten bij de concrete problemen van burgers betekent dat interventies zichtbaar, merkbaar en herkenbaar moeten zijn voor slachtoffers, daders én de buurt waarin het delict is gepleegd. Doordat het OM binnen de ZSM-werkwijze (na ruggespraak met partners) op basis van alle relevante informatie een snelle professionele beslissing realiseert, neemt het belang van de hieronder genoemde tweede stap bij het gebruik van de richtlijnen toe. Na het doorlopen van de eerste stap (uitgangspunt van de richtlijn) is er ruimte om in te gaan op de maatschappelijke context van het specifieke feit en om te komen tot een op de zaak toegesneden afdoening. Bij die tweede stap in de beoordeling zal niet alleen rekening worden gehouden met factoren die in de richtlijn zijn benoemd of in deze aanwijzing of andere beleidsregels zijn beschreven (recidive, bijzondere slachtoffers, schadevergoeding, voorwaardelijke straffen), maar ook met factoren die niet in richtlijnen zijn opgenomen, zoals bijvoorbeeld prioriteiten in het veiligheidsbeleid, gevoeligheid van de zaak, onderliggende problematiek, impact op de omgeving, adviezen van ketenpartners (zoals reclassering, het sociaal domein en relevante zorgpartners) en persoonlijke omstandigheden van de verdachte (zoals draagkracht, studie/werk). Ook kan dan een buitengerechtelijke afdoening in overweging worden genomen.

De rechterlijke straftoemingspraktijk speelt bij alle afdoeningswijzen een belangrijke rol, maar bij afdoening met een strafbeschikking houdt het OM daarmee in het bijzonder rekening om te voorkomen dat alleen in verzet wordt gegaan om een lagere straf te bewerkstelligen. Het uitgangspunt daarbij is een strafoplegging die voor de verdachte gunstiger is dan de te verwachten strafeis op zitting⁵.

Het gedifferentieerde sanctiestelsel ondersteunt optimaal het binnen de gestelde kaders effectief en professioneel beslissen over de strafeis of de zelfstandige afdoening in de concrete strafzaak.

Schade dient te worden vergoed en voordeel te worden ontnomen

Schadevergoeding

Op het OM rust mede de verantwoordelijkheid om genoegdoening voor slachtoffers en nabestaanden na te streven. Het OM betreft de belangen van slachtoffers bij de afdoeningsbeslissing. Uitgangspunt is dat in alle strafzaken met slachtoffers/schade de (totale) schade door de dader(s) dient te worden vergoed. Bij de beslissing over de wijze van afdoen van de strafzaak wordt daarom schadevergoeding aan het/de slachtoffer(s) als verplicht element meegenomen en conservatoir beslag ten behoeve van schadevergoeding aan het slachtoffer nadrukkelijk overwogen.

Criminaliteit veroorzaakt tevens een grote maatschappelijke schadepost. Een groot deel van deze schade, met name letselschade, wordt niet geclaimd door slachtoffers omdat de "samenleving" deze kosten via verzekeringen of rechtstreeks (overheden) voor haar rekening neemt. Indien toegebrachte schade wordt gedragen door de samenleving of als er sprake is van restschade die niet rechtstreeks te verhalen is op de dader of niet (volledig) is te claimen bij de verzekeraar dient de officier van justitie te overwegen om naast een taakstraf of vrijheidsstraf storting van geld in een waarborgfonds geweldsmisdrijven of ander fonds ten gunste van slachtoffers op te leggen of te vorderen in het kader van een bijzondere voorwaarde bij een (deels) voorwaardelijke straf.

Indien er ten tijde van de vervolgingsbeslissing of het formuleren van de eis ter terechtzitting door de verdachte geen schade is vergoed en er aanwijzingen zijn dat de verdachte niet in staat is om de door hem veroorzaakte schade binnen afzienbare termijn te vergoeden, kan afhankelijk van de omvang van de schade gekozen worden voor een andere strafmodaliteit (taakstraf en/of onvoorwaardelijke gevangenisstraf) en/of een kwantitatieve verhoging van de strafbeschikking, transactie of eis ter terechtzitting. Een eventuele vordering tot toepassing van de schadevergoedingsmaatregel en/of de aanwezigheid van een wettelijke voorschotregeling doet daar niet aan af.

Ontneming

Veel delicten zijn gericht op geldelijk gewin. Geld is drijfveer, motief en opbrengst van beroepscriminaliteit. Daarom is het afpakken van het wederrechtelijk genoten voordeel uitgangspunt. Als misdaad niet loont, verdwijnt een belangrijke prikkel om delicten te plegen. Bovendien is het belangrijk te voorkomen dat criminele winsten worden geheerinvesteerd. Dat zijn de richtinggevende gedachten achter het afpakken van criminele winsten, bij georganiseerde en ondermijnende misdaad én bij kleinere, veelvoorkomende criminaliteit. Het doel is zichtbaar en voelbaar maken dat misdaad niet mag lonen.

Herstel van de verstoorde rechtsorde en voorkomen van recidive

Ook het herstel van de verstoorde rechtsorde en het terugdringen van recidive zijn doelstellingen van het OM. Het voorkomen van recidive dient bevorderd te worden door het opleggen van gedragsaanwijzingen en het vorderen van vrijheidsbeperkende maatregelen en bijzondere voorwaarden. Met name bij first offenders die recidivegevoelige delicten plegen kan een geheel of gedeeltelijk voorwaardelijke straf, gericht op effectieve gedragsbeïnvloeding het meest passend zijn. Daarbij kunnen naast de algemene voorwaarde dat de veroordeelde geen nieuwe strafbare feiten zal plegen ook bijzondere voorwaarden worden ingezet (art. 14c Wetboek van Strafrecht). Het instrument van de voorwaardelijke sanctiemodaliteiten kan meerdere doelen dienen (stok achter de deur, herstel van geleden schade, toeleiding naar zorg en resocialisatie) en draagt bewezen bij aan het beperken en voorkomen van recidive. Verder is de gedragsaanwijzing ex art. 509hh Wetboek van strafvordering een passend instrument om – vooruitlopend op de strafrechtelijke afdoening door de rechter – ernstige overlast (verstoringen van de openbare orde of belastend gedrag jegens personen of goederen) te beëindigen en recidive te voorkomen.

3. TOEPASSEN VAN RICHTLIJNEN

Artikel 130, lid 6 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie bepaalt dat het college van procureurs-

⁵ Zie voetnoot 3.

generaal algemene en bijzondere aanwijzingen kan geven betreffende de uitoefening van de taken en bevoegdheden van het OM. Richtlijnen maken deel uit van deze aanwijzingen en bevatten dwingende, normatieve regels inzake de strafvordering⁶. In de richtlijnen bepaalt het college het te voeren strafvorderingsbeleid bij de afdoening van diverse soorten van criminaliteit. Bij de totstandkoming van richtlijnen worden invloeden vanuit de politiek en vanuit de samenleving betrokken. Daarnaast worden experts en ketenpartners geraadpleegd.

Richtlijnen dienen ter ondersteuning bij de afdoening van strafzaken als tot strafvervolgning is besloten. In de richtlijnen is per feit zichtbaar wat als landelijk uniform uitgangspunt bij de beoordeling van strafzaken wordt gehanteerd. Omdat een straf proportioneel moet zijn, dient altijd een beoordeling van het individuele geval plaats te vinden. Het toepassen van alle strafvorderingsrichtlijnen in een strafzaak gebeurt daarom in twee stappen:

1. **Uitgangspunt.** Bij de eerste stap wordt aan de hand van de richtlijnen bepaald welke sanctie als landelijk uitgangspunt⁷ geldt voor soortgelijke feiten.
2. **Maatwerk.** Bij de tweede stap wordt bepaald of het gevonden uitgangspunt passend is in de specifieke strafzaak. De richtlijnen benoemen naast het uitgangspunt enkele veelvoorkomende strafverzwarende factoren. Daarnaast zijn er strafverminderende omstandigheden, waarmee rekening gehouden kan worden. Bij afdoening van met name commune delicten zal standaard ook gekeken worden naar de schade van het slachtoffer, onderliggende sociale problematiek, impact op de omgeving en persoonlijke omstandigheden. Zo kan geringe of grote draagkracht invloed hebben op de hoogte van de geldboete en het wel of niet hebben van een dagbesteding invloed hebben op de omvang van de taakstraf. Soms zijn rapportages nodig om inzicht te krijgen in de mate van toerekeningsvatbaarheid of in het bestaan van een verstandelijke beperking of geestesziekte. Bij de strafbeschikking wordt in het bijzonder rekening gehouden met de rechterlijke straftoemingspraktijk om te voorkomen dat louter vanwege de straf in verzet wordt gegaan.

Stap 2 biedt de officier van justitie de professionele ruimte om per geval te komen tot een op maat gesneden sanctie. Hij maakt daarbij een zorgvuldige afweging van alle belangen. Uit het oogpunt van transparantie zal de officier van justitie zijn beslissing onderbouwen en de strafeis motiveren.⁸

Meerdere feiten

Indien voor meer feiten in een zaak wordt vervolgd kunnen de sancties die de richtlijnen geven tot op zekere hoogte bij elkaar worden opgeteld. Indien de dader een veelpleger, zeer actieve veelpleger of stelselmatige dader is dient zowel bij het plegen van een enkel feit als meerdere feiten de voor deze doelgroepen toepasselijke richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige veelplegers te worden gehanteerd.

Wanneer dezelfde sancties (bijvoorbeeld geldboetes) bij elkaar opgeteld -gelet op het draagkrachtbeginsel- tot een te hoge straf leiden verdient het de voorkeur deze om te zetten naar een taakstraf met behulp van het schema in bijlage 4. Indien er verschillende sancties zijn voorgesteld (bijvoorbeeld geldboete en taakstraf) worden deze in beginsel via hetzelfde schema omgerekend naar één sanctiemodaliteit. De uitkomst geldt dan als uitgangspunt. Vanzelfsprekend zal indien er sprake is van meerdere feiten ook dienen te worden bepaald of de verdachte wordt gedagvaard. Het cumuleren van sancties bij commune delicten kan niet onbeperkt worden doorgezet⁹ en vraagt om maatwerk. Gezien de aard van de delicten en het functioneel daderschap kunnen de sancties (vaak geldboetes) bij milieudelicten en economische delicten wel bij elkaar worden opgeteld.

4. STRAFBEPALENDE FACTOREN

Zoals vermeld benoemen de richtlijnen naast het uitgangspunt van de straf enkele veel voorkomende strafverhogende en strafverminderende factoren. De algemene in de wet vastgelegde factoren, zoals recidive en poging, alsmede veelvoorkomende specifieke strafbepalende factoren, zoals letselcategorieën, worden in deze aanwijzing beschreven.

In de richtlijnen zelf kunnen per feit nog andere voor dat delict specifieke strafbepalende factoren worden vermeld en toegelicht.

⁶ Richtlijnen worden ook gepubliceerd en hebben daarmee de status van recht in de zin van art. 79 RO.

⁷ Het uitgangspunt bij stap 1 wordt verkregen door de sanctie vermeld in de richtlijntabel eventueel te verlagen met (wettelijk) een derde bij poging of medeplichtigheid en/of te verhogen met de eventueel van toepassing zijnde percentages die volgen uit afspraken gemaakt met de Minister van Justitie en Veiligheid en/of handhavingpartners (bijvoorbeeld bij geweld onder invloed van alcohol of drugs + 75%).

⁸ Ook indien door bijzondere omstandigheden wordt afgeweken van de richtlijn, dient dit te worden gemotiveerd (ECLI:NL:HR:2010:BK6942).

⁹ In het vorige richtlijnenstelsel bos/polaris werd hiervoor de regeling van het afnemend strafnut gehanteerd. Het afnemend strafnut van steeds zwaardere sancties werd uitgedrukt door een schijvensysteem te hanteren dat voorzag in een afnemende invloed bij cumulaties van strafpunten.

Strafverzwaring of strafvermindering

Strafverzwaring kan plaatsvinden

- a. binnen de gekozen sanctiemodaliteit, bijvoorbeeld door verhoging van de geldboete of door onvoorwaardelijke in plaats van (deels) voorwaardelijke sancties op te leggen / te eisen;
- b. door opschaling naar een zwaardere sanctiemodaliteit. Wat dit laatste betreft is aangesloten bij de betreffende zwaarte van de hoofdstraffen, zoals bepaald in artikel 61 Sr. De volgorde van strafverzwaring in strafmodaliteit is geldboete > taakstraf > gevangenisstraf. Soms geldt echter een taakstrafverbod (artikel 22b Sr);
- c. door te kiezen voor aanvullende sanctiemodaliteiten, die specifiek bedoeld zijn voor het type delict of de omstandigheden waaronder dit is gepleegd. Voorbeelden daarvan zijn: vrijheidsbeperkende maatregelen bij voetbal gerelateerd geweld, gedragsaanwijzingen bij huiselijk geweld en justitiële voorwaarden bij alcoholmisbruik.

Bij strafvermindering kan hetgeen is vermeld onder a en b andersom worden toegepast.

Mate van strafverzwaring of strafvermindering onder andere bij cumulatie.

Bij recidive, poging, voorbereiding, medeplichtigheid en de vanuit de politiek aangegeven prioriteiten worden verhogings- of verlagingpercentages genoemd in deze aanwijzing en/of in de richtlijnen. Deze percentages dienen te worden toegepast op de sanctie in de richtlijntabel om het uitgangspunt te bepalen (is de hierboven beschreven stap 1). Recidive is in de meeste gevallen al in de richtlijntabellen opgenomen. Cumulatie van meerdere toepasselijke verhogingspercentages kan in sommige gevallen leiden tot onredelijk hoge straffen. Indien zich dat voordoet dient dit bij de uiteindelijke straftoemeting (stap 2 hierboven) tot uiting te worden gebracht¹⁰. Met andere woorden: In de concrete zaak is het aan de officier van justitie om op basis van het verkregen uitgangspunt met inachtneming van alle andere factoren en omstandigheden van het geval te komen tot een proportionele en op maat gesneden sanctie of strafeis (zie stap 2 hierboven). In de motivering bij zijn beslissing zal de officier van justitie rekenschap geven van de gekozen straftoemeting.

5. ALGMENE STRAFVERZWARENDE FACTOREN

Medeplegen

Medeplegen wordt in het Wetboek van Strafrecht genoemd als een deelnemingsvorm, zonder dat er een waarde (bijvoorbeeld strafverhoging) aan wordt toegekend. Wel levert het in vereniging plegen als bestanddeel in een aantal wetsartikelen een strafverhoging op (bijvoorbeeld 137c ev., 138, 139, 182, 197a, 248, 273f, 311 Sr) of is het in de delictomschrijving beschreven (art. 141 Sr). De verhogende werking is in de richtlijnen voor deze delicten verwerkt in het uitgangspunt bij het basisdelict of genoemd als strafverzwarende factor.

Bij delicten waarbij de openbare veiligheid (verstoring vitale frequenties van bijvoorbeeld luchtverkeer, politie en hulpverlening) of het veiligheidsgevoel van de burgers wordt aangetast (bijvoorbeeld dealen van drugs) en bij delicten met slachtoffers (bijv. mishandeling, bedreiging) zal het medeplegen respectievelijk het veiligheidsrisico, de overlast en de impact van het strafbare feit op het slachtoffer in de regel vergroten en daarom als strafverzwarende omstandigheid in de richtlijn worden vermeld.

Recidive

Bij het bepalen van de strafeis of de op te leggen sanctie wordt ingeval van recidive aangesloten bij het uitgangspunt van de recidivebepaling in artikel 43a Sr, dat de grondslag voor strafverhoging geeft wanneer ten tijde van het plegen van het nieuwe feit minder dan 5 jaar zijn verlopen na een eerdere veroordeling wegens een soortgelijk misdrijf (43b Sr).

De mate van recidive wordt bepaald door te tellen hoe vaak in de 5 jaar voorafgaand aan de datum waarop het nieuwe feit is gepleegd een soortgelijk delict heeft geleid tot een onherroepelijke veroordeling (ook buitenlandse), een betaalde transactie of afgedane strafbeschikking (waartegen geen verzet is gedaan). Het begrip 'soortgelijk' heeft zowel betrekking op de aard van het delict als de omvang ervan. Technische en beleidssepots dienen bij de recidivebepaling buiten beschouwing gelaten te worden. Tevens dient, gelet op artikel 22b lid 2 Sr, gecontroleerd te worden of er een kale taakstraf mogelijk is na een eerdere taakstraf voor een soortgelijk misdrijf. Bovenstaande laat echter onverlet dat recidive ouder dan vijf jaar in de context van de strafzaak kan worden meegewogen bij de beoordeling van de persoon van de dader en het bepalen van de hoogte en de modaliteit van de toe te passen sanctie of strafeis.

¹⁰ Zie voetnoot 7.

Indien een richtlijn niet zelf de recidive regelt of verhogingspercentages vermeldt, geldt de volgende algemene recidiveregeling:

1 x recidive binnen 2-5 jaar 1 x recidive binnen 2 jaar	Strafverhoging sanctie met 50% Strafverhoging sanctie met 50% en/of naaste hogere sanctiemodaliteit (geldboete > taakstraf > gevangenisstraf) Let op het taakstrafverbod (art. 22b lid 2 Sr) ¹ Indien bijvoorbeeld reclasseringsbegeleiding gewenst is, kan een (deels) voorwaardelijke straf worden geëist.
meermalen recidive	In beginsel dagvaarden en onvoorwaardelijke straf eisen. Strafverhoging sanctie met 100% en/of naaste hogere sanctiemodaliteit (geldboete > taakstraf > gevangenisstraf) In beginsel geen geldboete-eis bij natuurlijke personen en taakstrafeis alleen bij lichtere vergrijpen. Let op het taakstrafverbod (art. 22b lid 2 Sr) en bij verkeersmisdrijven op het puntenstelsel.
veelplegers, zeer actieve veelplegers en stelselmatige daders², waarbij de ISD-maatregel niet wordt gevorderd	Dagvaarden en onvoorwaardelijke gevangenisstraf eisen. Straf minimaal 100% hoger dan het uitgangspunt in de toepasselijke richtlijn met als ondergrens 1 maand gevangenisstraf

¹ Een combinatie van taakstraf en onvoorwaardelijke gevangenisstraf of vrijheidsbeperkende maatregel is wel mogelijk (art. 22b, lid 3 Sr)

² Voor de definities wordt verwezen naar de richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige veelplegers.

In de meeste richtlijnen wordt het uitgangspunt van de sanctie bij recidive vermeld. Voor de opbouw van de richtlijnen wordt verwezen naar bijlage 1.

Ernstige recidive bij zware delicten

Indien er sprake is van recidive bij strafbare feiten waarop gevangenisstraf van 8 jaar of meer als strafmaximum is gesteld én waarbij een ernstige inbreuk is gemaakt op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer spelen bij het bepalen van de strafeis hoofdzakelijk vergelding en generale preventie als strafdoel. Hierbij geldt als uitgangspunt een verhoging van 100% van de straf in de toepasselijke richtlijn. Deze verhoging is met name gerechtvaardigd, omdat de dader zich blijkbaar niets gelegen laat aan de lichamelijke integriteit van een ander en de eerdere normstellende veroordeling. Bij ernstige recidive geldt het taakstrafverbod zowel ingeval van de situatie van art. 22b lid 1 als lid 2 Sr.

6. SPECIFIEKE STRAFVERZWARENDE FACTOREN

In deze paragraaf zijn enkele onderwerpen opgenomen waarover afspraken zijn gemaakt met de Minister van Justitie en Veiligheid en/of handhavingpartners en waarbij sprake is van strafverzwarende omstandigheden.

Ambtenaren en andere gezagsfunctionarissen

De opsporing en vervolging na incidenten van agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak is een belangrijke prioriteit van het programma Veilige Publieke Taak (VPT) en een politiek speerpunt van het Kabinet. Werknemers met een publieke taak dienen hun werk onbelemmerd te kunnen uitoefenen. Geweld tegen deze werknemers wordt niet getolereerd. Ten behoeve van de opsporing en vervolging van geweldszaken tegen werknemers met een publieke taak zijn Eenduidige Landelijke Afspraken gemaakt.

Publieke taken zijn overheidstaken én taken in het publieke belang die zijn ontleend aan de grondwettelijke opdracht tot overheidszorg. Dit houdt in dat de taken door de overheid zelf kunnen worden uitgevoerd of in opdracht van deze overheid. Ook kan het gaan om private sectoren die in belangrijke mate zijn gereguleerd door de overheid (Openbaar Vervoer).

Bij een aantal misdrijven is sprake van een wettelijke strafverzwarringsgrond indien het feit is gepleegd tegen een ambtenaar tijdens de rechtmatige uitoefening van zijn/haar beroep. Strafverzwaring zal echter ook worden toegepast bij strafbare feiten gepleegd tegen:

- andere personen die belast zijn met de uitoefening van een Veilige Publieke Taak (hulpverleners en ander medisch personeel, brandweer). Let op: dit geldt ook voor arbeidsgerelateerd(e) geweld of agressie, dat in de privétijd is gepleegd tegen deze beroepsbeoefenaren of tegen personen die behoren tot hun familiekring;

- personen met een functie of rol met enige vorm van gezag omkleed (officials in de sport¹¹), verkeersregelaars en ordehandhavers, zoals beveiligingsbeambten, suppoosten en treinconducteurs);
- functionarissen in het openbaar vervoer (buschauffeur, machinist, trambestuurder en dergelijke);
- functionarissen met een andere taak in het publieke domein (onderwijzend personeel, advocaten, deurwaarders en winkelpersoneel).

Het OM kiest juist hier voor effectieve en betekenisvolle interventies. Interventies die de dader confronteren met de gevolgen van zijn daad en bijdragen aan gedragsverandering. Denk hierbij aan (eventueel combinaties van) gerichte werkstraffen, leerstraffen als bijzonder voorwaarde, gedragsaanwijzingen en het maken van excuses aan het slachtoffer. Het uitgangspunt van de sanctie in de richtlijn wordt met 200% verhoogd als signaal dat dit soort crimineel gedrag niet wordt getolereerd.

Journalisten

Dezelfde strafverhoging als hierboven bij VPT zal worden gehanteerd bij agressie of geweld tegen journalisten¹². Ook journalisten behoren vrijelijk en ongestoord hun belangrijke maatschappelijke rol in de samenleving te kunnen vervullen.

Kwetsbare slachtoffers

Kwetsbare slachtoffers zijn diegenen die door leeftijd, lichamelijke of verstandelijke beperkingen dan wel door sociaal-culturele omstandigheden in een positie van afhankelijkheid verkeren ten opzichte van hun directe omgeving.

In een aantal gevallen is de afhankelijkheid ten opzichte van de dader in de wetbepaling opgenomen (bijvoorbeeld in art. 248, 250 en 304 Sr). Voor huiselijk geweld wordt in de richtlijnen voor de strafmaatbepaling verwezen naar de richtlijn voor strafvordering huiselijk geweld en de richtlijn kindermishandeling. Doel van de interventie zal altijd zijn om samen met de ketenpartners tot een zo effectief mogelijke aanpak te komen.

In enkele richtlijnen (zakkenrollerij, insluiping) is als strafverzwarend vermeld het feit dat (kwetsbare) slachtoffers bewust zijn uitgekozen. In de zedenrichtlijnen en richtlijnen als mensenhandel en mensensmokkel geldt het misbruik maken van een kwetsbare positie als strafverzwarend.

Discriminatoire aspecten (bij commune delicten)

Discriminerend taalgebruik en/of gebaren (anders dan bedoeld in art. 137c Sr), bedoeld als extra krenkend wordt/worden in het maatschappelijk verkeer als zeer storend ervaren. Dergelijke uitingen dienen dan ook strafverzwarend te worden beoordeeld. Onder discriminerend wordt uiteraard ook racistisch begrepen.

Onderscheid wordt gemaakt tussen situaties waarin het discriminerende element zich voordoet bij een minder ingrijpend feit (bijvoorbeeld bij een burenruzie waar over en weer grof gescholden wordt) of bij een ingrijpend feit. In het eerste geval is alertheid geboden en dient voor zover mogelijk een probleemgerichte aanpak plaats te vinden, waarbij ketenpartners een rol kunnen vervullen.

We spreken van een ingrijpend feit als sprake is van een aanzienlijke aantasting van de lichamelijke integriteit, een aanzienlijke inbreuk op het eigendom, een evidente inbreuk op de persoonlijke integriteit (geestelijke schade, levenssfeer), een extreme modus operandi, etc. In deze gevallen dient niet alleen te worden gedagvaard, maar ook bij de strafeis maatwerk te worden toegepast, met als uitgangspunt een strafverzwaring van 100% ten opzichte van het uitgangspunt in de richtlijn.

Verstoring van de openbare orde en ernstige overlast

Bij de bestrijding van voetbalvandalisme en ernstige overlast maakt het OM gebruik van de bevoegdheden en instrumenten die met invoering van de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (MBVEO¹³) zijn ingevoerd. De aanpak van de veroorzakers kenmerkt zich hier eerder in het gebruik van effectieve sancties, zoals gebiedsverbod, contactverbod, stadionverbod, huisarrest of een meldingsplicht, dan in strafverhoging op zichzelf. Een integrale aanpak met ketenpartners, zoals het bestuur en KNVB¹⁴ staat hierbij voorop. Juist hier probeert het OM samen met de netwerkpartners de impact van de interventie zo groot mogelijk te maken. Hieronder staan enkele situaties beschreven.

¹¹ Onder official(s) in de sport wordt verstaan: een (officieel) persoon bij sportwedstrijden, wedstrijdleider of (hulp)scheidsrechter. Iemand die tijdens een sportwedstrijd oplet of er volgens de spelregels wordt gespeeld. Grensrechters of hulp- of assistentscheidsrechters worden tevens als (sport)official aangemerkt. Het is hierbij is niet van belang door wie de desbetreffende functie wordt uitgevoerd. Wel van belang is dat het gaat om een functie of rol die met enig vorm van gezag is omkleed.

¹² Voor wat betreft het begrip journalisten wordt verwezen naar de aanwijzing toepassing dwangmiddelen bij journalisten.

¹³ Stb. 2010, 325

¹⁴ Zie de Aanwijzing bestrijding van voetbalvandalisme en-geweld.

Overlastproblematiek

Het gaat hier om de situaties waarbij sprake is van aanhoudende orde versturende gedragingen in de publieke ruimte, die een directe aantasting vormen van de veiligheid en leefbaarheid. Het betreft veelal een samenstel van hinderlijke, overlast gevende en criminele gedragingen. De gevolgen hiervan kunnen voor de omgeving ingrijpend zijn: mensen die zich in hun eigen woonomgeving bedreigd en onveilig voelen, bewoners die weggepest worden en verhuizen of winkeliers die hun zaak sluiten en mede als gevolg daarvan verloederde buurten. Het kan hier gaan om groepsriminaliteit of overlast door bijvoorbeeld het handelen in drugs. De veelal persoonsgebonden aanpak wordt hier met ketenpartners afgestemd.

Evenementen en Oud&Nieuw

Met betrekking tot een aantal delicten, zoals mishandeling, openlijk geweld, vernieling en discriminatie, dient het eventuele feit dat dit rond een evenement plaatsvindt een strafverzwarende rol bij de beoordeling te spelen. Naast verstoring van het evenement spelen hier de veiligheidsrisico's, zoals gevaar voor escalatie, paniek en aantasting van het veiligheidsgevoel. Een verhoging van 75% op het uitgangspunt in de richtlijnen is hier geïndiceerd almede het toepassen van instrumenten om recidive te voorkomen (bijvoorbeeld stadionverbod of huisarrest bij de volgende jaarwisseling). Onder evenement worden georganiseerde evenementen begrepen zoals sportevenementen, maar ook evenementen, zoals de jaarwisseling. Lokaal kan worden afgesproken dat zal worden gedagvaard en dat de strafverzwaring bestaat uit het vorderen van gevangenisstraf en justitiële voorwaarden in het kader van het toepassen van (super)snelrecht, waarbij het streven erop gericht is de verdachte zo mogelijk vast te houden tot aan de rechtszitting.

Voetbal/sport

Over een strengere aanpak van voetbalvandalisme en voetbal gerelateerd geweld zijn afspraken met ketenpartners gemaakt. Waar mogelijk zal het OM zaken tegen voetbalvandalen via de ZSM-aanpak binnen een week afdoen en bij voetbal gerelateerd geweld snelrecht toepassen. Er wordt een strafverhoging van 50% toegepast op het uitgangspunt in de richtlijn. Dit geldt ook voor extremiteiten bij andere sporten.

Het OM vordert ter terechtzitting betreffende voetbal gerelateerd geweld tegen personen of goederen of racistisch, discriminerend gedrag naast een taakstraf of gevangenisstraf een rechterlijke vrijheidsbeperkende maatregel (art. 38v Wetboek van Strafrecht) inhoudende een gebieds-/stadionverbod met eventueel een meldplicht.¹⁵ In geval van een strafrechtelijk stadionverbod is het uitgangspunt dit zoveel mogelijk te combineren met een meldingsplicht. In geval van recidiverende voetbalvandalen neemt de noodzaak van een meldingsplicht toe. Onder recidiverende voetbalvandalen worden ook degenen verstaan die eenmaal of meermalen een civielrechtelijk stadionverbod (huisvredebreuk) hebben overtreden.

Ter ondersteuning van de vordering aan de rechter tot het opleggen van een stadionverbod kan de officier van justitie in het kader van de wet MBVEO zijn bevoegdheid tot het opleggen van een gedragsaanwijzing ter beëindiging van ernstige overlast inzetten. Mogelijkheden die art. 509hh Sv biedt zijn het opleggen van een gebiedsverbod in de vorm van een strafrechtelijk stadionverbod met daaraan gekoppeld een meldingsplicht, verplicht contact met de hulpverlening of een contactverbod met (een) bepaalde perso(o)n(en). Deze gedragsaanwijzing loopt vooruit op de strafrechtelijke afdoening door de rechter; de wetgever heeft de mogelijkheid gecreëerd om een lik-op-stukreactie te geven¹⁶.

Alcohol/drugs en (uitgaans)geweld

Indien er een duidelijke relatie is vastgesteld tussen het gepleegde delict en het gebruik van alcohol en/of drugs dient dit als substantieel strafverzwarend te worden beoordeeld. Dit geldt met name voor verstoringen van het uitgaansleven. Er wordt een verhoging van 75% op het uitgangspunt in de richtlijn toegepast. Middelengebruik leidt in het algemeen tot ontremming, maar dat betekent niet altijd dat een oorzakelijk verband tussen het middelengebruik en het geweld zonder meer kan worden aangenomen. Of het in het concrete geval ook heeft geleid tot of heeft bijgedragen aan het geweld zal telkens afzonderlijk moeten worden beoordeeld. Persoonlijke en omgevingsfactoren spelen ook een rol. Bij de beoordeling van de persoonlijke omstandigheden van de dader kan middelengebruik met het oog op de straftoemeting worden meegenomen en aanleiding zijn voor het toepassen van

¹⁵ Deze passages zijn geschreven voor misdrijven. Bij aan voetbal gerelateerde overtredingen kunnen de boetes met 50% worden verhoogd en bij een (voetbal)evenement met 100%.

¹⁶ Zie ook de Aanwijzing bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld.

bijzondere voorwaarden, zoals daar zijn het alcohol- en drugsverbod, verplichte controles op alcohol- en drugsgebruik, locatiegeboden/verboden en ambulante behandeling of opname in een zorginstelling en voorwaarden gericht op gedragsbeïnvloeding.

Burgermoed

Personen die proberen te verhinderen dat er een geweldsdelict gepleegd wordt, vechtenden proberen te scheiden, dader(s) aanspreken op laakbaar of strafbaar gedrag of deze proberen op heterdaad aan te houden verdienen extra bescherming, wanneer zij door hun optreden zelf slachtoffer worden. Wanneer een slachtoffer burgermoed betoont heeft, dient dit strafverzwarend mee te wegen tegen de dader.

Letsel

Als mogelijk gevolg van een geweldsdelict speelt letsel een belangrijke rol. Het slachtoffer en/of de benadeelde ervaart het delict als ernstiger naarmate de aard van het letsel ernstiger is. Om die reden is in de richtlijnen aan de aard van het toegebrachte letsel een strafverzwarend invloed toegekend. Als toelichting op de in de richtlijnen gehanteerde categorieën geldt het volgende:

- **Licht letsel**, zoals blauw oog, bloedneus, tand door de lip, lichte kneuzingen of lichte ontvellingen; maar ook letsel voor de behandeling waarvan doorgaans de hulp van een eerstelijns arts wordt ingeroepen, zoals wonden waarvoor, uit cosmetisch oogpunt minder ernstige, hechtingen nodig zijn, een lichte hersenschudding, zwaardere kneuzingen of ontvellingen.
- **Zwaarder letsel**, voor de behandeling waarvan een medisch specialist nodig is. Letsel dat als regel niet wordt begrepen in art. 82 Sr, zoals gebitsschade, gebroken neus, jukbeen of sleutelbeen, littekens in het gezicht of een zware hersenschudding.

Wanneer openlijke geweldpleging of (poging) zware mishandeling tot meer dan licht letsel heeft geleid kan ingevolge art. 22b lid 1 sub a Sr geen kale taakstraf meer worden gevorderd indien een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer aanwezig wordt geacht. Een combinatie van een taakstraf met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel is wel mogelijk (art. 22b, lid 3 Sr).

Wapengebruik

Indien bij mishandeling, openlijke geweldpleging of bedreiging een wapen wordt gehanteerd om dit delict een grotere impact te geven wordt dit strafverzwarend meegewogen. Naarmate de globale gevaarstelling van het wapen groter is, is de dreigende werking voor het slachtoffer groter. Bij geweldsdelicten vergroot het de kans op zwaarder letsel. Een zwaardere sanctie is daardoor geïndiceerd en in de richtlijnen opgenomen.

De in de richtlijnen gehanteerde categorieën worden hieronder kort toegelicht:

- **Slag- of stootwapen**. Dit omvat wapens als wapenstok en boksbeugels en dergelijke, maar ook overige voor bedreiging/mishandeling geschikte voorwerpen/wapens. Bij mishandeling worden een kopstoot en gegooide voorwerpen met deze categorie gelijkgesteld.
- **Steekwapen of een als zodanig aan te merken voorwerp**. Naast messen, dolken of priemen kan hier ook gedacht worden aan schroevendraaiers en scharen.

(Nep)vuurwapens behoeven geen nadere toelichting.

Indien gebruik wordt gemaakt van een verboden wapen dient het bezit daarvan tevens te worden vervolgd met het oog op onttrekking aan het verkeer van het wapen.

7. STRAFVERMINDERENDE FACTOREN

De wettelijke strafverminderende factoren, zoals poging, medeplichtigheid (verlaging strafmaximum met een derde) en voorbereiding (verlaging strafmaximum met de helft) zijn algemeen van toepassing en in beginsel niet in de richtlijnen opgenomen. Indien van toepassing wordt het uitgangspunt van de sanctie in de richtlijn bij stap 1 van de beoordeling (zie hierboven bij 3) overeenkomstig verlaagd. In enkele richtlijnen is de strafmaat voor poging al verwerkt, zoals in de richtlijnen poging zware mishandeling en poging doodslag. Ook niet opgenomen in de richtlijnen zijn persoonlijke omstandigheden van de dader en andere factoren die in het voordeel van de verdachte kunnen gelden. Deze kunnen per strafzaak verschillen en zijn te omvangrijk om in de compacte richtlijnen op te sommen. De omstandigheden van het geval en de persoonlijke omstandigheden worden wel standaard in stap 2 bij het toepassen van de richtlijnen meegewogen. Bij oplegging van een strafbeschikking kan ook de gerichtheid op de rechterlijke straftoemeting reden zijn voor een lagere straf.

Indien aannemelijk is dat er sprake is van verminderde draagkracht kan dat een reden zijn om de geldboetesanctie of strafeis te matigen. Het kan echter ook reden zijn om een betaling in termijnen op te leggen, de geldboete om te zetten naar een andere sanctie of een voorwaardelijke boete te eisen. Hierboven is vermeld dat als algemeen uitgangspunt bij strafvordering geldt dat de dader de schade

vergoed. De officier van justitie kan de impact die de schadevergoeding heeft op de dader meewegen in zijn afdoeningsbeslissing.

8. OVERGANGSRECHT

De beleidsregels in deze aanwijzing hebben onmiddellijke werking vanaf de datum van inwerkingtreding. Het OM hanteert als uitgangspunt dat nieuwe richtlijnen worden toegepast op strafbare feiten gepleegd vanaf de datum van inwerkingtreding van de richtlijn. Alleen in het geval een nieuwe richtlijn voor de verdachte gunstigere afdoeningsregels geeft zal de richtlijn ook van toepassing zijn op feiten gepleegd voor de datum van inwerkingtreding.

BIJLAGE 1

Opbouw van de richtlijnen.

De richtlijnen voor strafvordering zijn in beginsel kort en overzichtelijk en bevatten per basisdelict of -casus de uitgangspunten voor de op te leggen of te eisen straf. In de richtlijnen worden de voor de daarin opgenomen delicten de bijzondere aandachtspunten vermeld en enkele bij het beschreven delict veelvoorkomende strafverzwarende of strafverminderende omstandigheden (deze zijn dus niet limitatief).

In de richtlijnen voor commune delicten met een strafbedreiging van maximaal 6 jaar gevangenisstraf wordt in beginsel bij first offenders één sanctie als uitgangspunt vermeld. In beginsel is dat de lichtste strafmodaliteit, de geldboete, tenzij het OM een geldboete ongepast vindt, er een wettelijk taakstrafverbod geldt of het feit te zwaar is voor een andere straf dan gevangenisstraf. In de recidivetabellen kunnen bij eenmaal recidive binnen twee jaar en bij meermalen recidive twee sancties als uitgangspunt staan vermeld, waaruit kan worden gekozen. Dit volgt uit de algemene recidiveregeling beschreven bij paragraaf 5.

Bij meermalen recidive zullen de richtlijnen voor misdrijven begaan door natuurlijke personen geen geldboetes vermelden en in beginsel ook geen taakstraffen, tenzij het gaat om lichtere strafbare feiten (het minimum aantal uren taakstraf is dan 20 uur).

In bijlage 2 staat beschreven hoe in de richtlijnen bij recidive de naasthogere sanctie wordt berekend. Bij meermalen recidive wordt de 100% verhoging toegepast op de straf bij de first offender (vaak geldboete) en/of vervolgens omgerekend naar de naast hogere straf. Indien in de tabel bij recidive – bijvoorbeeld in verband met het taakstrafverbod – geen taakstraf, maar gevangenisstraf is opgenomen in de richtlijn, is de hoogte van de gevangenisstraf bepaald aan de hand van de vervangende hechtenis van de naasthogere taakstraf. Bijvoorbeeld bij meermalen recidive wordt het uitgangspunt (van de first offender, stel geldboete van € 250) met 100% verhoogd naar € 500, omgezet naar taakstraf is dat (volgens bijlage 2) 40 uur, maar omdat er geen taakstraf, maar gevangenisstraf oppoortuun wordt gevonden is deze 20 dagen, gelijk aan de vervangende hechtenis van die taakstraf.

Afronden

Afronding in de richtlijnen vindt altijd plaats in het voordeel van de verdachte, derhalve altijd naar beneden. De afrondingsregels staan in bijlage 3.

Bij het opstellen van strafvorderingsrichtlijnen wordt per basisdelict een startwaarde vastgelegd in een brondocument. In de richtlijnen zelf staan altijd afgeronde bedragen, taakstraffen, gevangenisstraffen en weken of maanden ontzegging van de rijbevoegdheid (OBM), vaarbevoegdheid (OVV) of vliegbevoegdheid (OBV) als uitgangspunt vermeld. Bij indexeringen van geldboetes zal het (meestal verhogings)percentage op die start- of basiswaarde worden toegepast en vervolgens worden afgerond volgens het schema in bijlage 3.

In de richtlijnen staan dus als vertrekpunt afgeronde sancties vermeld, echter dit laat onverlet dat in het individuele geval bij het wegen van de strafverhogende en strafverminderende factoren en de persoonlijke omstandigheden tot hogere, lagere of andere straffen kan worden gekomen.

Omzetten van sancties naar een andere modaliteit

Indien in de richtlijntabellen bij eenmaal recidive binnen twee jaar en bij meermalen recidive twee verschillende sancties als uitgangspunt staan vermeld, kan daaruit worden gekozen.

Indien de richtlijn geen keuze laat en maar één sanctie als uitgangspunt vermeldt en oplegging van een andere sanctiemodaliteit wordt overwogen dient voor het omzetten het schema van bijlage 4 te worden gebruikt. De tabel daarin wordt van links naar rechts doorlopen.

Het schema van bijlage 4 kan ook worden gebruikt:

- indien in stap 2 bij het toepassen van richtlijnen (zie hierboven onder 3) rekening houdend met de omstandigheden een eis is bepaald en bij nader inzien toch een andere sanctiemodaliteit wordt overwogen;
- bij het omzetten van geldboete en taakstraffen na mislukte executie van een strafbeschikking en
- indien het OM bij een gratieverzoek wil adviseren over omzetting van straffen.

Om te bereiken dat een gelijkwaardige sanctie in een andere modaliteit wordt opgelegd wordt bij omzetting van sancties in beginsel niet afgerond volgens het schema in bijlage 3.

BIJLAGE 2

Tabel voor berekenen naasthogere sanctie bij recidive in de richtlijnen. Tussenvallende bedragen/uren eerst naar beneden afronden

geldboete bedrag >	dagen vervan- gende hechtenis (hts)>	taakstraf uren >	dagen verv hts of gevangenisstraf	geldboete bedrag >	dagen vervan- gende hechtenis
t/m € 50	1	4	2	€ 5.200	61
€ 100	2	8	4	€ 5.400	62
€ 150	3	12	6	€ 5.600	63
€ 200	4	16	8	€ 5.800	64
€ 250	5	20	10	€ 6.000	65
€ 300	6	24	12	€ 6.200	66
€ 350	7	28	14	€ 6.400	67
€ 400	8	32	16	€ 6.600	68
€ 450	9	36	18	€ 6.800	69
€ 500	10	40	20	€ 7.000	70
€ 550	11	44	22	€ 7.200	71
€ 600	12	48	24	€ 7.400	72
€ 650	13	52	26	€ 7.600	73
€ 700	14	56	28	€ 7.800	74
€ 750	15	60	30	€ 8.000	75
€ 800	16	64	32	€ 8.200	76
€ 850	17	68	34	€ 8.400	77
€ 900	18	72	36	€ 8.600	78
€ 950	19	76	38	€ 8.800	79
€ 1.000	20	80	40	€ 9.000	80
€ 1.100	21	84	42	€ 9.200	81
€ 1.200	22	88	44	€ 9.400	82
€ 1.300	23	92	46	€ 9.600	83
€ 1.400	24	96	48	€ 9.800	84
€ 1.500	25	100	50	€ 10.000	85
€ 1.600	26	104	52	€ 10.200	86
€ 1.700	27	108	54	€ 10.400	87
€ 1.800	28	112	56	€ 10.600	88
€ 1.900	29	116	58	€ 10.800	89
€ 2.000	30	120	60	€ 11.000	90
€ 2.100	31	124	62	€ 11.200	91
€ 2.200	32	128	64	€ 11.400	92
€ 2.300	33	132	66	€ 11.600	93
€ 2.400	34	136	68	€ 11.800	94
€ 2.500	35	140	70	€ 12.000	95
€ 2.600	36	144	72	€ 12.200	96
€ 2.700	37	148	74	€ 12.400	97
€ 2.800	38	152	76	€ 12.600	98
€ 2.900	39	156	78	€ 12.800	99
€ 3.000	40	160	80	€ 13.000	100
€ 3.100	41	164	82	€ 13.200	101
€ 3.200	42	168	84	€ 13.400	102
€ 3.300	43	172	86	€ 13.600	103
€ 3.400	44	176	88	€ 13.800	104
€ 3.500	45	180	90	€ 14.000	105
€ 3.600	46	184	92	€ 14.200	106
€ 3.700	47	188	94	€ 14.400	107
€ 3.800	48	192	96	€ 14.600	108
€ 3.900	49	196	98	€ 14.800	109
€ 4.000	50	200	100	€ 15.000	110
€ 4.100	51	204	102	€ 15.200	111
€ 4.200	52	208	104	€ 15.400	112
€ 4.300	53	212	106	€ 15.600	113

geldboete bedrag >	dagen vervan- gende hechtenis (hts)>	taakstraf uren >	dagen verv hts of gevangenisstraf	geldboete bedrag >	dagen vervan- gende hechtenis
€ 4.400	54	216	108	€ 15.800	114
€ 4.500	55	220	110	€ 16.000	115
€ 4.600	56	224	112	€ 16.200	116
€ 4.700	57	228	114	€ 16.400	117
€ 4.800	58	232	116	€ 16.600	118
€ 4.900	59	236	118	€ 16.800	119
€ 5.000	60	240	120	€ 17.000	120

BIJLAGE 3

Tabel voor afronding sancties in richtlijnen voor meerderjarigen (in beginsel niet gebruiken bij omzetten van sancties cf bijlage 4)

Boetes (ook bij indexering)	Afronden naar beneden	Taakstraf	Afronden naar beneden op	Gevangenisstraf	tenzij aftrek vh afronden op	toelichting
0 t/m 100	op 5	minimaal 8 uur		21 t/m 27 dgn	3 wkn	
101 t/m 500	op 25	9 t/m 51	4 uren (8, 12, 16 enz.)	28 t/m 29 dgn	4 wkn	
501 t/m 1.000	op 50	52 t/m 59	50	30 t/m 34 dgn	1 mnd	
1.001 t/m 5.000	op 100	60 t/m 69	60	35 t/m 41 dgn	5 wkn	
vanaf 5.001	op 500	70 t/m 79	70	42 t/m 48 dgn	6 wkn	
		enz. t/m 240	op tientallen	49 t/m 55 dgn	7 wkn	
				56 t/m 59 dgn	8 wkn	
				60 t/m 62 dgn	2 mnd	
				63 t/m 69 dgn	9 wkn	
				70 t/m 76 dgn	10 wkn	
				77 t/m 83 dgn	11 wkn	
				84 t/m 89 dgn	12 wkn	
				90 dgn	3 mnd	
				91 t/m 97 dgn	13 wkn	
				98 t/m 104 dgn	14 wkn	
				105 t/m 111 dgn	15 wkn	
				112 t/m 118 dgn	16 wkn	
				119 dgn	17 wkn	
				120 t/m 149 dgn	4 mnd	
				150 t/m 179 dgn	5 mnd	
				180 t/m 209 dgn	6 mnd	
				210 t/m 239 dgn	7 mnd	
				240 t/m 269 dgn	8 mnd	
				270 t/m 299 dgn	9 mnd	
				300 t/m 329 dgn	10 mnd	
				330 t/m 359 dgn	11 mnd	
				360 t/m 389 dgn / (vanaf 365 dgn)	12 mnd / (1 jr)	
				t/m 4 jr	in mnd	ivm 14a Sr
OBM en OVB	afronden naar beneden op hele maanden	OBV	afronden naar beneden op hele weken	vanaf 4 jr	in jr en/of mnd	

OBM = Ontzegging van de bevoegdheid om motorrijtuigen te besturen

OVB = Ontzegging van de vaarbevoegdheid

OBV = Ontzegging van de bevoegdheid om: aan boord van een luchtvaartuig werkzaamheden te verrichten als lid van het boordpersoneel / luchtverkeersdienstverlening te geven vliegtuigen te besturen

vh = voorlopige hechtenis

BIJLAGE 4.

Tabel voor omzetting sancties.

Uitgangspunt is de sanctie genoemd in de richtlijn¹⁷, de gevorderde of opgelegde sanctie. De tabel wordt van links naar rechts doorlopen. In beginsel niet afronden conform de tabel in bijlage 3.

Geldboete >	Taakstraf >	Gevangenisstraf >	Taakstraf
50	2 uur ¹	1 dag	In beginsel geen taakstraf onder de 16 uur
100	4 uur ¹	2 dagen	
150	6 uur ¹	3 dagen	
200	8 uur ¹	4 dagen	16
250	10 uur ¹	5 dagen	20
300	12 uur ¹	6 dagen	24
350	14 uur ¹	7 dagen / 1 week	30 uur (lovs)
400	16 uur	8 dagen	32
450	18 uur	9 dagen	36
500	20 uur	10 dagen	40
550	22 uur	11 dagen	44
600	24 uur	12 dagen	50
650	26 uur	13 dagen	50
700	28 uur	14 dagen / 2 weken	60 uur (lovs)
750	30 uur	15 dagen	60
800	32 uur	16 dagen	60
850	34 uur	17 dagen	70
900	36 uur	18 dagen	70
950	38 uur	19 dagen	80
1.000	40 uur	20 dagen	80
1.050	42 uur	21 dagen / 3 weken	90 uur (lovs)
1.200	48 uur	24 dagen	100
1.350	54 uur	27 dagen	110
1.500	60 uur	30 dagen / 1 maand	120 uur (lovs)
1.750	70 uur	35 dagen / 5 weken	130
2.100	84 uur	42 dagen / 6 weken	140
2.450	98 uur	49 dagen / 7 weken	150
2.800	112 uur	56 dagen / 8 weken	160
3.000	120 uur	60 dagen / 2 maanden	160 uur (lovs)
3.150	126 uur	63 dagen / 9 weken	170
3.500	140 uur	70 dagen / 10 weken	180
3.850	154 uur	77 dagen / 11 weken	190
4.200	168 uur	84 dagen / 12 weken	200
4.500	180 uur	90 dagen / 3 maanden	200 uur (lovs)

¹⁷ Indien de richtlijn een keuze laat uit 2 sancties (bijv. bij recidive), dan dient daaruit gekozen te worden! (zie bijlage 1)

Geldboete >	Taakstraf >	Gevangenisstraf >	Taakstraf
4.550	182 uur	91 dagen / 13 weken	200
4.900	196 uur	98 dagen / 14 weken	210
5.250	210 uur	105 dagen / 15 weken	220
5.600	224 uur	112 dagen / 16 weken	230
5.950	238 uur	119 dagen / 17 weken	240
6.000	240 uur	120 dagen / 4 maanden	240 uur (lovs)

¹ In beginsel geen taakstraffen onder de 16 uur!

In dit schema is uitgegaan van de omreken sleutel 50 euro geldboete = 2 uur taakstraf = 1 dag gevangenisstraf. Voor wat betreft de omrekening naar gevangenisstraf is aangesloten bij de in de praktijk toegepaste vervangende hechtenis bij geldboetes (t/m 1.000 euro) op basis van art. 24c Sr en bij het gestelde in artikel 22d Sr (vervangende hechtenis bij oplegging taakstraf). Voor wat betreft de omzetting van gevangenisstraf naar taakstraf is aangesloten bij de tultabel van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS-afspraken).